

ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

СТАНДАРД НА ЗАНИМАЊЕ

ПРОДАВАЧ - ДЕМОНСТРАТОР

Скопје, 2014 година

1. ИМЕ И КОД НА СТАНДАРДОТ НА ЗАНИМАЊЕ

ПРОДАВАЧ - ДЕМОНСТРАТОР

2. НИВО НА СЛОЖЕНОСТ

(III) Сложеност на работа

3. СТРУЧНИ КОМПЕТЕНЦИИ

- Ја планира и подготвува сопствената работа
- Рационално ја користи енергијата, материјалите и времето
- Води грижа за квалитетот на извршените работи и услуги и одговара за нив
- Комуницира со соработниците, стручните служби и со клиентите
- Користи соодветни информациско-комуникациски средства
- Води грижа за безбедност и заштита при работа и заштита на животната средина
- Води грижа за заштита на личните податоци на купувачите
- Постапува според Законот за заштита на потрошувачите
- Развива претприемачки квалитети, вештини и однесување
- Организира настани во продавницата за да го зголеми интересот на купувачите (дегустација, демонстрација и др.)
- Надгледува залихи и асортиман на стоките
- Презема производи
- Подготвува стоки за продажба
- Продава стоки
- Врши благајнички работи
- Учествува во пописот на залихите
- Континуирано професионално се развива

4. ОПИС НА СТАНДАРДОТ НА ЗАНИМАЊЕТО

ГРУПА НА РАБОТИ	ТИПИЧНИ (КЛУЧНИ) РАБОТИ	ВЕШТИНИ И ЗНАЕЊА
Анализа, планирање и организирање на работата	Ја организира сопствената работа	<ul style="list-style-type: none"> - Ја организира сопствената работа - знае основни правила и стандарди за организација на работата
	Го подготвува работното место	<ul style="list-style-type: none"> - Користи соодветна работна облека - го подготвува работното место и средствата за работа - знае намена на работната облека, обувки и средствата за безбедност И заштита при работа
Оперативни работи	Ги следи залихите	<ul style="list-style-type: none"> - Ги надгледува залихите - прави порачки или дополнување на залихите - ја знае евиденцијата за водење на залихите - ги знае начините за водење на евиденцијата и нарачување на стоките и документацијата за набавка
	Прием на стоки	<ul style="list-style-type: none"> - Се грижи за уредноста на помошните простории - го проверува квалитетот и квантитетот на стоките - ги мери и вага стоките - ги складира стоките, и при тоа ги почитува принципите на ХАССП системот, и останатите прописи и упатства од производителот - ги распакува, аранжира, сортира, разврстува и ги комплетира стоките - во случај на неправилности, остетувања или дефекти кои ќе ги забележи при преземањето, ја пополнува соодветната документација за рекламирање на стоките - знае правилно да ракува со трговските стоките

		<ul style="list-style-type: none"> - ја знае документацијата за преземање и рекламација - ги знае ознаките на амбалажата - ги знае прописите за квалитет и означување на стоките - ги знае начините за складирање и чување на стоките - ги знае начините за чистење, дезинфекција, дезинсекција и дератизација
	<p>Ги подготвува стоките за продажба</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ги подготвува стоките за продажба: - ги означува малопродажните цени на стоките – се грижи стоките да ги поседуваат соодветните декларации и останата документација: го прегледува потеклото на производите, датумот на производство, рокот на траење, времетраењето на гаранцијата, начинот на употреба, квалитетот на производите . - ги надополнува стоките во продажниот простор – ги отстранува од продажба несоодветните стоки – го прегледува рокот на траење на производите и за тоа ги информира претпоставените - се грижи за уредноста и чистотата на продажниот простор и продажната опрема и стоките - ги позиционира стоките согласно стандардите за продажба - ја контролира температурата во студените витрини, ормари и полици како и останатите услови - по потреба ги пакува и аранжира стоките - ги познава различните видови стоки (текстилна, прехранбена, кожна, неорганска (стаклена и керамичка), метална, хемиска) - ги знае техничките барања и прописите за квалитет за продажба на стоките согласно групата стоките - ги знае начините за формирање на цени на производите - ги знае начините за означување на цените на стоките - ги знае начините за одржување и чистење на продажните површини,

		<ul style="list-style-type: none"> - деловните машини и алатки - ги знае начините за уредување на продажниот простор и ја знае улогата на позиционирање на стоките (мерчендајзинг) во продажниот простор - ги познава работните алатки, работните машини и опрема, нивното функционирање, начинот на употреба и користење - ги знае начините за аранжирање на стоките и естетските правила
	<p>Продава стоките и услуги по стандардите за продажба</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Продава трговски стоки согласно правилата на структурата, прописите и упатствата - ги продава производите под посебни услови (распродажба, добра со грешки, снижени цени, продажба по нарачка) - комуницира со купувачите на мајчин јазик и по потреба на странски јазик - ги советува купувачите и ги информира за: - потеклото на стоката – нејзините карактеристики - формите и мерките – намената и начинот на употреба – квалитетот – рокот на траење, одржување, декларација. - ги информира купувачите за условите на набавка односно достава, роковите на набавка или достава како и можностите за монтажа, сервисирање на стоките - учествува во различните форми на промоција на продажбата - ги советува купувачите за различните можности на плаќање и купување на стоките - се информира за желбите и потребите на купувачите и ги пренесува до претпоставените (дава предлози и идеи) - ги употребува работните машини и алатки, и при тоа ги почитува упатставата за употреба, санитарните прописи и прописите за заштита при работа - при продажбата ги почитува принципите на ХАССП системот, добрата хигиенска пракса и

		<p>останатите прописи</p> <ul style="list-style-type: none"> - ги пополнува гарантните листови и ги додава упатставата за употреба - решава едноставни рекламации и ја води пропишаната документација - соодветно ги приготвува стоките за нивно преземање од страна на купувачите - ги комисионира производите - темелно владее со законските прописи во врска со трговијата - ги знае правата на купувачите и обврските на продавачот при продажбата на стоките - ја познава декларацијата на производите и знае да ја толкува - го знае влијанието на еколошката и енергетската ефикасност на стоките врз животната средина - ги знае генетски модификуваните производи и начинот на нивното означување - ги знае штетните супстанции во производите, ризикот по здравјето, организмите и животната средина и начините за ракување со нив - ги знае загубите кај производите поради нивниот тип, кало и растур - ги знае чекорите за спречување на загубите - владее со различни начини и техники за продажба - ги усвојува потребните вештини за водење на продажбата и поседува практични искуства и теоретски знаења за стоките - ја знае постапката за рекалмација на стоките - ги владее основите на психологијата за продажба - ги препознава мотивите за купување на стоките - знае да комуницира со купувачите на мајсин и на странски јазик - ја познава продажната комуникација и употребува методи за промовирање на продажбата - свесен е за улогата и важноста на естетскиот дел на производот, неговото пакување и продажниот
--	--	--

		простор
	Работи на каса	<ul style="list-style-type: none"> - Ги наплатува стоките - дава и прима готовина и неготовински средства за плаќање - го пополнува дневникот на благајна и останатата благајничка документација - нутира каса и води дневен извештај - го познава благајничкото работење - ги знае начините на плаќање и платежните средства - ги знае основите на сметководството и финансиското работење - ги знае баркодовите и нивното значење - ги знае различните видови каси и работата со нив - знае да работи со информатичка технологија
	Учетува во пописот на залихите	<ul style="list-style-type: none"> - Ги подготвува стоките за попис - учествува при пописот на стоките - ја познава евиденцијата и постапка за пописот на стоките
Обезбедување и осигурување на квалитет	Работи согласно квалитетот и законските прописи и стандарди за квалитет во трговијата	<ul style="list-style-type: none"> - Работи согласно правилата на струката и законски прописи во трговското работење - работи согласно барањата на ИСО стандардите односно стандардите за квалитет - ги почитува правилата на занимањето и правилата на производната пракса - ги врши сите работи согласно прописите, интерните акти и упатствата за работа и согласно деловниот бонтон - се грижи за сопствениот изглед (хигиената и уредноста) и за хигиената и за уредноста на продажниот простор - го следи развојот на професијата и се грижи за сопствениот професионален, деловен и личен развој - ги знае стандардите за квалитет во делот на трговијата - владее со основите за ефективност на работата, рационално користење на енергијата, материјалот и времето

		<ul style="list-style-type: none"> - владее со деловниот бонтон - се грижи за личните и социјалните карактеристики на продавачот - ги знае и почитува правилата и нормите за пренесување и примање на информации - ја разбира вазноста од одржување на добри односи со клиентите - разбира за важноста на професионалниот, деловниот и личниот развој - разбира за одговорноста од пружање на точни информации за своите клиенти - свесен е за важноста на хигиената, личната уредност, како и уредноста на продажниот простор
Комуникација	Комуницира со клиенти, добавувачи и соработници	<ul style="list-style-type: none"> - Постојано комуницира со купувачите - по потреба комуницира со инспекциските органи - повремено комуницира со добавувачи - комуницира со соработниците и со претпоставените - соработува во оспособувањето на практиканти, приправници и со нововработени лица - ја владее продажната комуникација - ги препознава разните видови купувачи - владее со различните начини за решавање на конфликтите - ги знае правилата и вешт е во комуникација на писмен и усен мајчин и странски јазик - ги знае основите на вербална и невербална комуникација - ја владее професионалната терминологија на мајчин и на странски јазик - умее да работи со средствата за електронска комуникација - ја знае важноста на позитивното мислење и самоконтрола - ги разликува и ја препознава важноста на факторите за успешна комуникација

Заштита на работата, здравјето и околината	Води грижа за сопствената безбедност и безбедноста на клиентот како и заштита на здравјето и околината	<ul style="list-style-type: none"> - води грижа за својата безбедност како и за безбедноста на клиентите и соработниците - употребува заштитна и безбедносна опрема во текот на работата - работи во согласност со инструкциите за безбедност и здравје при работа како и регулативите за заштита на околината - сортира отпаден материјал - ја познава опремата за заштита и безбедност при работа - препознава штетни супстанции и знае правилно да ракува со отпадни материјали
--	--	--

5. Датум, носител и состав на работната група за изработка на стандардот на занимање

5.1. Датум на изработка: 2012

5.2. Институција - носител на изработката: Центар за стручно образование и обука - Скопје

5.3. Состав на работната група

- Силвана Станковиќ, дипломиран економист, наставник, СУГС “Цветан Димов“ Скопје
- Тања Аврамовска, дипломиран економист, раководител на деловна единица, Тинекс Скопје
- Александра Јадровска, раководител на човечки ресурси, АД Европа Скопје
- Силвана Николенко, шеф на продавница, АД Европа Скопје
- Дијана Тренеска, самостоен референт, Министерство за образование и наука

Координатор:

- Елизабета Јовановска - Радановиќ, дипломиран економист, советник, Центар за стручно образование и обука – Скопје;
- Боштјан Кошорок, експерт, Центар за стручно образование и обука – Љубљана, Словенија

6. Надлежна институција за донесување на Стандардот на занимање

Стандардот на занимање *Продавач - демонстратор* го донесе Министерството за труд и социјална политика со решение бр. 08-427/2 од 16.01.2015 година.